

YURTIÇİ TASARRUFLARIN ARTIRILMASI VE İSRAFIN ÖNLENMESİ PROGRAMI EYLEM PLANI

1. Programın Amacı ve Kapsamı

Gayrisafi milli harcanabilir gelirin tüketilmeyen kısmı olan yurtiçi tasarruflar, yatırımların finansmanı açısından büyük önem taşımaktadır. Uluslararası veriler açık ekonomi koşullarında dahi gelişmekte olan ülkeler açısından yurtiçi tasarruflarla yatırım arasında pozitif ilişkiye işaret etmektedir.

Türkiye'nin orta-uzun dönem kalkınma hedeflerini yakalaması açısından istikrarlı ve yüksek bir büyüme sağlanması önem taşımaktadır. Büyümenin sağlıklı bir yapıda sürdürülmesi için yatırımlarda da istikrar sağlanması gerekmektedir. Türkiye'nin yurtiçi tasarruf oranlarının yüzde 15'in altındaki mevcut düzeyi, benzer gelir grubundaki ülkelere ve hızlı büyüyen ülkelere göre daha düşük seviyededir. Türkiye ekonomisi yakın geçmişte dış finansmana erişimde sorun yaşamamış olsa da yatırımların ve büyümenin istikrarlı bir biçimde sürdürülmesi için tasarrufların artırılmasına yönelik önlemler alınması önem taşımaktadır.

Mevcut kaynakların etkinlikten uzak kullanımı anlamına gelen israf ekonomideki tasarrufları azaltmakta ve doğal kaynaklar üzerindeki baskıyı artırmaktadır.

Bu program çerçevesinde, yüksek ve istikrarlı bir büyüme dinamiği sağlamak üzere, en güvenilir ve kalıcı finansman kaynağı olan yurtiçi tasarrufların artırılması, artan yurtiçi tasarrufların üretken yatırımlara yönlendirilmesi ve israfın azaltılması amaçlanmaktadır.

2. Program Hedefi

Yurtiçi tasarruf oranının dönem sonunda yüzde 19'a yükseltilmesi

3. Performans Göstergeleri

Gösterge Adı	Mevcut Durum ¹	2014 ²	2015	2016	2017	2018
Yurtiçi Tasarruf Oranı (%)	13,4	14,9	15,2	16,2	17,1	19,0
Kamu Kes. Tasarruf Oranı (%)	3,4	3,2	3,1	3,6	4,0	3,7
Özel Kesim Tasarruf Oranı (%)	9,9	11,7	12,2	12,6	13,1	15,2
Tüketici Kredileri /Toplam Krediler (%)	23,7	23,0	21,5	20,7	20,3	20,0
Bireysel Kredi Kartları/Toplam Krediler (%)	8,0	6,0	6,5	6,5	6,5	6,5
Ticari Krediler (KOBİ+Diğer Ticari Krediler)/Toplam Krediler (%)	68,3	71,0	72,3	73,0	73,4	73,5

İmalat Sanayi Kredileri/Toplam Krediler (%)	20,1	20,5	22,0	23,5	24,5	25,0
Özel Sektör Yatırımlarında Makine Teçhizatın Payı (reel, %)	68,3	68,0	69,0	70,0	71,0	72,0
Bireysel Emeklilik Sisteminde Katılımcı Sayısı (Milyon Kişi)	4,1	5,1	6,0	7,0	7,9	8,8
Bireysel Emeklilik Sisteminde Erken Ayrılma Oranı (%)	8,2	7,5	6,4	5,7	5,4	5,2
Özel Sigortacılıkta Toplam Prim Üretimi (Milyon TL)	24.230	26.652	29.317	32.249	35.474	39.022

(1) 2013 yılı gerçekleşme

(2) 2014 yılı gerçekleşme tahmini

4. Koordinatör ve Sorumlu Kurum/Kuruluşlar

Program Koordinatörü: *Kalkınma Bakanlığı*

1. Bileşen: Mali Piyasa Araçlarıyla Tasarrufların Özendirilmesi / *Sermaye Piyasası Kurulu*
2. Bileşen: İsrafın Azaltılması ve Mükerrer Tüketimin Önlenmesi / *Gümrük ve Ticaret Bakanlığı*
3. Bileşen: Kredi Düzenlemeleriyle Tasarrufların Özendirilmesi ve Üretken Yatırımlara Yönlendirilmesi / *Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu*
4. Bileşen: Tamamlayıcı Sigortacılığın Geliştirilmesi / *Hazine Müsteşarlığı*
5. Bileşen: Vergisel Araçlarla Tasarrufların Özendirilmesi ve Üretken Yatırımlara Yönlendirilmesi / *Maliye Bakanlığı*

5. Eylem Planı

Bileşen 1: Mali Piyasa Araçlarıyla Tasarrufların Özendirilmesi					
Politika 1.1: Finansal farkındalığın artırılması ve finansal eğitimin yaygınlaştırılması					
No	Eylem	Eylemden Sorumlu Kuruluş	Eylemle İlgili Kuruluşlar	Başlangıç Bitiş Tarihi	Açıklama
1	Türkiye'deki finansal okuryazarlık düzeyinin izlenmesine yönelik anket çalışmaları yapılacak ve anketler periyodik olarak tekrarlanacaktır.	Sermaye Piyasası Kurulu	Hazine Müsteşarlığı, TCMB, BDDK, TMSF, TÜİK, TOBB, SPL, TSB	Ocak 2015- Aralık 2018	Finansal okuryazarlık düzeyindeki gelişmeleri izlemek üzere finansal okuryazarlık anketi 3 yıllık dönemlerde (2015,2018) tekrarlanacaktır.
2	Finans konusunda eğitim ve tanıtım materyalleri ile eğitici görseller oluşturulacaktır.	Sermaye Piyasası Kurulu	Hazine Müsteşarlığı, TCMB, BDDK, TMSF, Milli Eğitim Bakanlığı, Borsa İstanbul, Türkiye Bankalar Birliği, Türkiye Sermaye Piyasası Aracı Kuruluşları Birliği, TSB, Türkiye Katılım Bankaları Birliği, Merkezi Kayıt Kuruluşu, SPL, Sigortacılık Eğitim Merkezi, Türkiye Kurumsal Yönetim Derneği	Ocak 2015- Aralık 2018	Finansal ürün ve hizmetler konusundaki farkındalığın artırılması, finansal piyasalardaki risklerin anlaşılması, bu alanlarda bilinçli tercihler yapılması ve yardım başvurusu prosedürlerine ilişkin açıklayıcı broşür, kitapçık, eğitici oyunlar vb. kaynaklar yaygınlaştırılacaktır.

3	Konferans, seminer, TV-radyo programları ve yarışmalar yoluyla finansal konulara ilgi artırılacaktır.	Sermaye Piyasası Kurulu	TCMB, BDDK, TMSF, Borsa İstanbul, Türkiye Sermaye Piyasası Aracı Kuruluşları Birliği, Türkiye Bankalar Birliği, TSB, Türkiye Katılım Bankaları Birliği, TRT, Bankalararası Kart Merkezi	Ocak 2015- Aralık 2018	Farklı hedef kitlelere, ihtiyaçları doğrultusunda eğitimler verilmesi ve finansal farkındalığın artırılması amaçlanmaktadır. Bu çerçevede radyo ve TV programları-yarışmaları yapılacak ve kamu spotları hazırlanacaktır.
4	Aile fertleri ve kadınlara finans konusunda eğitimler verilecektir.	Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı	Milli Eğitim Bakanlığı, RTÜK, TOBB, Türkiye Bankalar Birliği, Türkiye Katılım Bankaları Birliği, Bankalararası Kart Merkezi	Ocak 2015- Aralık 2018	Ailelerin ve kadınların finansal konulardaki ihtiyaçları tespit edilerek uygun eğitim materyallerinin hazırlanması, eğitimcilerin eğitilmesi ve seminer vb. eğitim faaliyetleri ile kadın girişimcilerin finansmana erişimini sağlayacak eğitim programları düzenlenecektir.
5	İlk ve orta öğretim düzeyinde müfredattaki ve yaygın eğitim programlarındaki temel finans konularının geliştirilmesi ve öğretmenler ile eğitim yöneticilerinin eğitimi sağlanacaktır.	Milli Eğitim Bakanlığı	Yükseköğretim Kurulu, Türkiye Bankalar Birliği, Türkiye Katılım Bankaları Birliği, Türkiye Sermaye Piyasası Aracı Kuruluşları Birliği, TSB, SPL	Ocak 2015- Aralık 2018	Destekleyici eğitim materyallerinin ve kaynak kitapların geliştirilmesi ile öğretmenlerin ve eğitim yöneticilerinin eğitimi planlanmaktadır.
6	Kamu ve özel sektörde işe yeni başlayanların finans konusunda eğitimi ve kamusal emeklilik ve özel emeklilik sistemleri konusunda bilinçlendirilmesine yönelik çalışmalar yapılacaktır.	Hazine Müsteşarlığı	Milli Eğitim Bakanlığı, Sosyal Güvenlik Kurumu, Emeklilik Gözetim Merkezi, TSB, İŞKUR, Devlet Personel Başkanlığı	Ocak 2015- Aralık 2018	Çeşitli tanıtım faaliyetlerinin düzenlenmesi ve çeşitli kitap, broşür, seminer vb. araçların kullanılması planlanmaktadır.

7	Yaşamda önemli dönüm noktasında bulunan bireylerin ve diğer grupların ihtiyaç duydukları finansal konularda eğitimi sağlanacaktır.	Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı	Kalkınma Bakanlığı, Sosyal Güvenlik Kurumu, Türkiye Sermaye Piyasası Aracı Kuruluşları Birliği, TSB, Türkiye Bankalar Birliği, Türkiye Katılım Bankaları Birliği, Bankalararası Kart Merkezi	Ocak 2015- Aralık 2018	Gençler ile evlilik, boşanma, miras, üniversiteye başlama, doğum gibi durumlar karşısında bireylerin finansal konularda ihtiyaç duyabileceği eğitimlerin verilmesi, engelliler ve yaşlılar gibi bu eğitimlere erişim sıkıntısı yaşayabilecek gruplara özel eğitimler verilmesi ve bu kişilere eğitim verecek kişilerin eğitimi amaçlanmaktadır.
---	--	--------------------------------------	--	------------------------	---

Politika 1.2: Yastık altı tasarrufların sisteme çekilmesi

No	Eylem	Eylemden Sorumlu Kuruluş	Eyleme İlgili Kuruluşlar	Başlangıç Bitiş Tarihi	Açıklama
8	Altın ile altın ve diğer kıymetli maden fonları arasındaki vergisel farklılıkların ortadan kaldırılması konusu gözden geçirilecektir.	Sermaye Piyasası Kurulu	Maliye Bakanlığı	Ocak 2015- Haziran 2016	Altın ile altın ve diğer kıymetli maden fonları arasındaki vergisel farklılıkların ortadan kaldırılmasını değerlendirmek üzere, vergisel maliyetleri de içeren bir çalışma yapılacaktır.
9	Finansal erişimde ATM'lerin ortak kullanımına dayalı ATM optimizasyonu sağlanacaktır.	Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu	Bankalararası Kart Merkezi, Türkiye Bankalar Birliği, Türkiye Katılım Bankaları Birliği, Bankalar, TCMB, Maliye Bakanlığı	Ocak 2015- Aralık 2016	Bu çerçevede, <ul style="list-style-type: none"> ATM'lerin coğrafi kapsama alanının genişletilmesi, white label ATM alternatifinin değerlendirilmesi, Ortak ATM'lerin işlem setine hesaba para yatırma ve çeşitli ödeme işlemlerinin eklenmesi, Operasyonel ortaklık imkânlarının araştırılması, Ortak ATM kullanımına ilişkin masrafların gözden geçirilmesi, ATM kanalı ile ilgili bilinirliği artırarak finansal bilincin geliştirilmesi, konularında çalışılacaktır. BKM tarafından kurulacak komisyon düzenli aralıklarla BDDK'ya bilgi verecek ve gerekli adımların ilgili kuruluşlar ve bankalar tarafından atılması sağlanacaktır.

Politika 1.3: Küçük tasarrufların teşvik edilmesi ve korunması					
No	Eylem	Eylemden Sorumlu Kuruluş	Eyleme İlgili Kuruluşlar	Başlangıç Bitiş Tarihi	Açıklama
10	Küçük tasarrufları özendirmeye yönelik bankacılık ürünleri geliştirilecektir.	Türkiye Bankalar Birliği	Türkiye Katılım Bankaları Birliği	Ocak 2015- Aralık 2016	Bankacılık sektöründe küçük tasarruflara yönelik ürün sayısının artırılması için çalışma yapılacaktır. Ayrıca, vadesiz hesaplara faiz ödenmesi ve vadeli mevduatların vadesinden önce çekilmesi durumunda kısmi faiz ödenmesi uygulamalarının yaygınlaştırılması için çalışılacaktır.
Politika 1.4: Tasarrufların uzun vadeli araçlara kaydırılması					
No	Eylem	Eylemden Sorumlu Kuruluş	Eyleme İlgili Kuruluşlar	Başlangıç Bitiş Tarihi	Açıklama
11	Sermaye piyasası araçlarının vergilendirilmesinde, stopaj oranının elde tutma süresine göre farklılaştırılmasına yönelik çalışma yapılacaktır.	Maliye Bakanlığı	Sermaye Piyasası Kurulu, Hazine Müsteşarlığı, TCMB, Merkezi Kayıt Kuruluşu	Ocak 2015- Aralık 2016	Sermaye piyasası araçları için, azami 2 yıl olmak üzere, bu araçların yatırımcılarca elde tutulma sürelerine göre ödenecek gelir vergisi stopaj oranında kademeli olarak farklılaştırma yapılması konusunda bir çalışma yapılacaktır.
12	Uzun vadeli tasarrufu teşvik edecek özel amaçlı tasarruf mekanizmaları üzerinde çalışılacak ve çalışma çıktılarına bağlı olarak gerekli mevzuat düzenlemeleri yapılacaktır.	Sermaye Piyasası Kurulu	Hazine Müsteşarlığı, BDDK, Kalkınma Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı	Ocak 2015- Aralık 2015	Belirli amaçlarla (konut sahipliği, eğitim vb.) uzun vadeli tasarrufları teşvik etmeye yönelik olarak, hangi tasarruf mekanizmalarının (fon, mevduat ve sigorta) geliştirilebileceği konusunda çalışma yapılacaktır. Çalışma sonucunda tercih edilen özel amaçlı tasarruf mekanizmasına kamu katkısı ya da vergi teşvikinin sağlanabilirliği konusu değerlendirilecektir. Çalışmanın çıktılarına bağlı olarak gerekli mevzuat düzenlemeleri yapılacaktır.

Politika 1.5: Özel sektörün finansmanında sermaye piyasalarının kullanılmasının teşvik edilmesi

No	Eylem	Eylemden Sorumlu Kuruluş	Eylemle İlgili Kuruluşlar	Başlangıç Bitiş Tarihi	Açıklama
13	KOBİ'ler başta olmak üzere özel sektör nezdinde sermaye piyasalarının avantajları yaygın bir şekilde anlatılacaktır.	Borsa İstanbul A.Ş.	KOSGEB, TOBB, Kredi Garanti Fonu, Türkiye Bankalar Birliği, Türkiye Sermaye Piyasası Aracı Kuruluşları Birliği, TSB, Türkiye Katılım Bankaları Birliği	Ocak 2015- Aralık 2018	KOBİ'lerin ve diğer özel sektör şirketlerinin sermaye piyasalarından fon temini konusunda bilgilendirilmelerine yönelik eğitim ve tanıtım faaliyetleri düzenlenecektir.
14	İSO 500 listesinde yer alan şirketlerin borsaya çekilmesi amacıyla çalışma yapılacaktır.	Borsa İstanbul A.Ş.	Sermaye Piyasası Kurulu, İstanbul Sanayi Odası, TOBB, Türkiye Sermaye Piyasası Aracı Kuruluşları Birliği	Ocak 2015- Aralık 2016	Söz konusu şirketlerin halka açılma ile ilgili düşüncelerinin ve varsa planlarının tespit edilmesi ve bu bulguları dikkate alan teşvik mekanizmalarının geliştirilmesi planlanmaktadır.
15	Halka açık şirketler için kurumlar vergisi oranının farklılaştırılmasına yönelik çalışma yapılacaktır.	Maliye Bakanlığı	Sermaye Piyasası Kurulu, Borsa İstanbul	Ocak 2015- Aralık 2016	Belirli bir oranın (örneğin %25) üzerinde halka açıklık oranı ile halka açılacak şirketler için belirli bir süre boyunca (örneğin 5 yıl) kurumlar vergisi oranında indirim tanınmasına yönelik olarak mevzuat değişikliği çalışması yapılması planlanmaktadır.

Politika 1.6: Altın Bankacılığının Geliştirilmesi

No	Eylem	Eylemden Sorumlu Kuruluş	Eylemle İlgili Kuruluşlar	Başlangıç Bitiş Tarihi	Açıklama
16	Altın bankacılığıyla ilgili bilgi ve veriler iyileştirilecektir.	Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu	Bankalar, Türkiye Bankalar Birliği, Türkiye Katılım Bankaları Birliği	Ocak 2015- Haziran 2015	Altın yatırımcısının davranış modeline uygun stratejiler belirlenebilmesi için altınla ilgili bilgi ve veriler ihtiyaçlar doğrultusunda güncellenecektir. Bu çerçevede FİNTÜRK verilerinde yer alan mevduat ve kredi verilerine altın kırılımı eklenecektir. Bankalar nezdinde açılan altın hesaplarının kaynağı olan 995/1000 saflıktan yukarı hurda olmayan altın ile değerlendirme sonrası tespit edilen 995/1000'den düşük hurda altın verisinin izlenmesi amacıyla form düzenlenecektir.

17	Darphane tarafından basılan altınların izlenebilirliği ve doğrulanabilirliği sağlanacaktır.	Darphane	BDDK, TCMB, Hazine Müsteşarlığı, Türkiye Bankalar Birliği, Türkiye Katılım Bankaları Birliği, Kuyumcular Odası	Ocak 2015- Haziran 2016	Altın yatırımlarının finansal sisteme kazandırılması ve altın dolaşımını izlenebilir kılmak amacıyla yöntemler geliştirilecektir. Bu çerçevede; Darphane tarafından basılan altınlar için sertifikasyon ve güvenlik sisteminin geliştirilmesi sağlanacaktır.
18	Kuyumcuların bankalara ekspertiz hizmeti verebilmesi için iş modeli geliştirilecektir.	Türkiye Bankalar Birliği	Bankalar, Sermaye Piyasası Kurulu, Hazine Müsteşarlığı, Türkiye Katılım Bankaları Birliği, Kuyumcular Odası	Ocak 2015- Aralık 2016	Yatırım amaçlı altınların sisteme kazandırılması ve finansal erişimin artırılması amacıyla kuyumcuların banka işbirliğinde finansal sistem içinde olmaları sağlanacaktır. Bu çerçevede; <ul style="list-style-type: none"> • Kuyumcuların bankalara ekspertiz hizmeti verebilmesi için ekspertize yetkili kuyumcu standartları belirlenecektir. • Altın mevduat hesabı olan müşterilerin kuyumcuların POS'ları üzerinden hesaplarına gram altın yatırabilmesine ilişkin model geliştirilecektir. TBB bünyesinden komite oluşturulacak ve kuyumcular odasıyla görüşmeler yapılacaktır.
19	Altın saklama hizmetleri geliştirilecektir.	Borsa İstanbul	Bankalar, Darphane, TCMB, Hazine Müsteşarlığı, Maliye Bakanlığı, Türkiye Bankalar Birliği, Türkiye Katılım Bankaları Birliği	Ocak 2015- Aralık 2016	Hem halka güven vermesi hem de piyasaya likidite sağlanması amacıyla bankalarca toplanan fiziki altının en azından belli bir oranının Türkiye'de saklanmasına ilişkin sistem geliştirilecektir. Bu çerçevede; bölgesel gümrüklü ve gümrüksüz saklama merkezi kurulması sağlanacaktır.
20	Altın transfer sistemi geliştirilecektir.	Türkiye Bankalar Birliği	Bankalar, BDDK, TCMB, Türkiye Katılım Bankaları Birliği	Ocak 2015- Haziran 2015	Altın transfer sistemi ile altın transferlerinin bankacılık sistemi üzerinden gerçekleştirilmesi sağlanacaktır. Bu çerçevede altın transfer sisteminin alt yapısı geliştirilecektir.

Bileşen 2: İsrafın Azaltılması ve Mükerrer Tüketimin Önlenmesi

Politika 2.1: İsrafın boyutlarının tespit edilmesi

No	Eylem	Eylemden Sorumlu Kuruluş	Eylemle İlgili Kuruluşlar	Başlangıç Bitiş Tarihi	Açıklama
21	İsraf kavramı tanımlanacak, boyutları ve en çok israf edilen ürün grupları tespit edilecektir.	Gümrük ve Ticaret Bakanlığı	TÜİK, Türkiye İsrافی Önleme Vakfı, Toprak Mahsul Ofisi, Tüketici Dernekleri Federasyonu, Tüketici Örgütleri Federasyonu	Ocak 2015– Haziran 2016	Eylem kapsamında saha çalışması yürütülecek, mevcut tüketim alışkanlıklarına ilişkin veriler derlenecektir. Eylem; saha çalışması, çalışma sonuçlarının raporlanması ve raporun yayın haline dönüştürülmesi aşamalarını kapsamaktadır. Ayrıca çalışma sonuçlarının görünürlüğünü sağlamak üzere basın araçları vasıtasıyla bilgilendirme faaliyetleri gerçekleştirilecektir.
22	Tüketim alışkanlıklarına ilişkin mevcut verilerin analize uygun olarak raporlanması sağlanacaktır.	Gümrük ve Ticaret Bakanlığı	TÜİK	Ocak 2015- Aralık 2015	Tüketim alışkanlıklarına ilişkin TÜİK'te hâlihazırda bulunan ve israf konusunda yapılacak çalışmalarda kullanılacak veriler, belirlenecek tablo şablonlarına uygun olarak TÜİK tarafından hazırlanıp yayınlanacaktır.

Politika 2.2: Tüketici haklarının korunması

No	Eylem	Eylemden Sorumlu Kuruluş	Eylemle İlgili Kuruluşlar	Başlangıç Bitiş Tarihi	Açıklama
23	Ticari reklam ve ilanların denetimi sürdürülecektir.	Gümrük ve Ticaret Bakanlığı	Reklam Özdenetim Kurulu Başkanlığı	Ocak 2015- Aralık 2018	Reklam Kurulu Başkanlığı eliyle yürütülen faaliyetler, 6502 sayılı Kanun'un tüketiciyi koruma düzeyine katkı sağlayan yeni düzenlemeleri vasıtasıyla piyasa üzerindeki etkileri artırılarak uygulanmaya devam edilecektir.
24	Hak arama yollarının kolaylaştırılmasına yönelik uygulamaların yürürlüğe konulması sağlanacaktır.	Gümrük ve Ticaret Bakanlığı	Adalet Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Tüketici Dernekleri Federasyonu, Tüketici Örgütleri Federasyonu, Tüketici Birlikleri Federasyonu, Tüketici ve Çevre Eğitim Vakfı	Ocak 2015- Aralık 2017	İl müdürlükleri ve kaymakamlıklar bünyesinde bulunan tüketici hakları hakem heyetleri ile tüketici mahkemelerine yapılacak başvurularda hak arama yollarının korunması suretiyle tüketime yönelik ürünlerin verimli biçimde değerlendirilmesi amacına hizmet edilecektir. Bu çerçevede, Tüketici Mahkemesi sayısının artırılması öngörülmektedir. Ayrıca bu kapsamda; <ul style="list-style-type: none"> Her yıl istihdam edilen raportör sayısının artırılması, 2017 yılı itibarı ile Tüketici Hakem Heyeti üyelerinin elektronik imza ile işlem yapabilmesinin sağlanması planlanmaktadır.

25	Tüketicilere yönelik mal ve hizmetlere ilişkin denetimler sayı ve nitelik açısından geliştirilecektir.	Gümrük ve Ticaret Bakanlığı	Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Türkiye Belediyeler Birliği, İçişleri Bakanlığı, Gıda Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlükleri, Türkiye İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumu, Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu	Ocak 2015- Aralık 2018	Piyasa gözetimi yapan birimlerin güçlendirilmesi, denetimlerin nitelik ve nicelik açısından geliştirilmesi tüketici haklarının korunmasına katkı sağlayacaktır. Denetmen sayısının 2015 yılında 100 kişi artırılması ve 2018 yılına kadar her yıl 400.000 ürünün denetlenmesi hedeflenmektedir. Gıda resmi kontrol sonuçlarının kamuoyu bilgisine sunulması sağlanacaktır. Ayrıca teknik mal ve hizmetlerin denetimi esnasında denetçilerin zorunlu sigortalara ilişkin polişe denetimi yapması sağlanacaktır.
----	--	-----------------------------	---	------------------------	---

Politika 2.3: Bilinçli tüketimin yaygınlaştırılması

No	Eylem	Eylemden Sorumlu Kuruluş	Eyleme İlgili Kuruluşlar	Başlangıç Bitiş Tarihi	Açıklama
26	Mobil Tüketici Projesi aktif bir biçimde kullanılır hale getirilecektir.	Gümrük ve Ticaret Bakanlığı		Ocak 2015- Aralık 2018	"Mobil Tüketici (m-tüketici)" isimli proje ile Gümrük ve Ticaret Bakanlığına yapılacak olan tüketici şikâyetlerinin, iOS ve android işletim sistemli cihazlar üzerinden iletilmesi, tüketicinin başvuru yapabileceği ve yardım alanına ulaşabileceği yazılım sisteminin oluşturulması amaçlanmıştır. Sistemin web tabanından mobil tabana aktarılmasıyla tüketici açısından kullanılabilirliği artırılacaktır.
27	Yetişkin tüketicilere yönelik olarak bilinçli tüketim konusunda eğitim programları, panel ve konferanslar düzenlenecektir.	Gümrük ve Ticaret Bakanlığı	Milli Eğitim Bakanlığı, HÜ İİBF Aile ve Tüketici Bilimleri Bölümü, Tüketici Dernekleri Federasyonu, Tüketici Örgütleri Federasyonu, Tüketici Birlikleri Federasyonu, Tüketici ve Çevre Eğitim Vakfı, Diyanet İşleri Başkanlığı, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı	Ocak 2015- Aralık 2018	Bu eylem başlığı kapsamında: <ul style="list-style-type: none"> Eğitim programının içeriğinin ve alt başlıklarının belirlenmesi Bilinçli tüketim davranışının parametrelerinin belirlenmesi, Literatür taramasının yapılması, Eğitim materyallerinin hazırlanması Farklı hedef kitlelerine verilecek eğitimin etkinliğinin ölçülmesine yönelik eğitim öncesi ön test uygulamalarının yapılması Eğitim sonunda son test uygulamasının yapılması ve 2016 sonrasındaki dönemde elde edilen değerlendirme sonuçlarına uygun revizyonların tamamlanması suretiyle eğitimlerin sürdürülmesi planlanmaktadır.

28	Televizyon ve radyo programları ile sinema yapımlarına uygun şekilde hazırlanmış tüketicinin korunması odaklı içeriğin ve "tüketicinin korunması" ve "israfın önlenmesi" temalı kısa filmler ile kamu spotlarının kitlesel iletişim araçlarında yer alması sağlanacaktır.	Gümrük ve Ticaret Bakanlığı	RTÜK, TRT, Kültür ve Turizm Bakanlığı	Mart 2015 - Aralık 2018	Televizyon programlarının yapımcıları ile görüşülerek tüketicilere ilişkin konuların senaryolara eklenmesi bu tedbir kapsamında kullanılacak yöntemlerden biridir. 2014 yılından itibaren her yıl televizyonda tüketicinin korunması temalı 25 programın yayınlanması planlanmaktadır.
29	Bilinçli tüketimi teşvik edecek nitelikteki broşür, bilgilendirme kitapçığı vb. yayınlar hazırlanıp dağıtılacaktır.	Gümrük ve Ticaret Bakanlığı	HÜ İİBF Aile ve Tüketici Bilimleri Bölümü, Tüketici Dernekleri Federasyonu, Tüketici Birlikleri Federasyonu, Tüketici ve Çevre Eğitim Vakfı, Tüketici Örgütleri Federasyonu	Mart 2015 - Aralık 2018	Bu kapsamda bilinçli tüketimi teşvik edecek nitelikte broşür, bilgilendirme kitapçığı vb. materyaller hazırlanacak ve materyallerin dağıtımını gerçekleştirilecektir.
30	Bilinçli tüketim konusunda hâlihazırda hizmet vermekte olan internet sitesi (tuketici.gov.tr) geliştirilecektir.	Gümrük ve Ticaret Bakanlığı		Ocak 2015- Aralık 2018	Bu eylem kapsamında Alo 175, m-tüketici gibi iletişim araçlarına gerekli yönlendirme yapılacak, ilgili mevzuata erişimi kolaylaştıracak bir tasarım oluşturulacak ve konuya ilişkin duyuru ve ilanlara hızlı ve kolay bir şekilde erişme imkânı sunan bir platform hazırlanmış olacaktır.
31	Bilgilendirici SMS uygulamalarının aktif olarak yürütülmesi sağlanacaktır.	Gümrük ve Ticaret Bakanlığı		Mart 2015 - Aralık 2018	Bilgilendirici SMS metinlerinin tüketicilere gönderilmesi için Bakanlık çağrı merkezi ile protokol imzalanacaktır. Eylem kapsamında 2015 yılından itibaren her yıl 1 milyon bilgilendirici SMS gönderilmesi planlanmaktadır.
32	İnternet sitelerinde kullanıma sunulan reklam alanlarında bilinçli tüketime yönelik içeriğe yer verilmesi sağlanacaktır.	Gümrük ve Ticaret Bakanlığı		Mart 2015 - Aralık 2018	Mevcut durumda tüketicilere yönelik olarak denetlenmesi güç bir içerik sunması nedeniyle yanıltıcı reklam ve ilan barındırma potansiyeli taşıyan bu alanların tüketici lehine bilgilendirici nitelikteki içerik ile takviye edilmesi, olumlu bir etki oluşturacaktır. Eylem kapsamında 2015-2018 yılları arasında her yıl 10 adet içeriğin bu alanlarda yayınlanması hedeflenmektedir.

Politika 2.4: Piyasa gözetimi ve denetiminin etkin bir biçimde uygulanması					
Eylem No	Eylem Adı	Eylemden Sorumlu Kuruluş	Eylemle İlgili Kuruluşlar	Başlangıç-Bitiş Tarihi	Açıklama
33	Piyasa gözetimi ve denetiminin etkinliğinin artırılmasına yönelik mevzuat çalışmaları yürütülecektir.	Ekonomi Bakanlığı	Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu, Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu, Tütün ve Alkol Piyasası Düzenleme Kurumu	Ocak 2015- Mart 2015	Ülkemizde ürün güvenliğinin ve piyasa gözetimi ve denetiminin etkinleştirilmesine yönelik olarak mevcut 4703 sayılı Ürünlere İlişkin Teknik Mevzuatın Hazırlanması ve Uygulanmasına Dair Kanunun yerine geçmek üzere hazırlanan Ürün Güvenliği ve Teknik Düzenlemeler Kanun Taslağı Başbakanlığa sevk edilecektir.

Politika 2.5: Çocuklara ve ailelere tasarruf alışkanlığı kazandırılması					
No	Eylem	Eylemden Sorumlu Kuruluş	Eyleme İlgili Kuruluşlar	Başlangıç Bitiş Tarihi	Açıklama
34	Çocuklara yönelik programlara bilinçli tüketim ve israfın önlenmesine ilişkin yeni içerik eklenecek ve var olan içerik geliştirilecektir.	Gümrük ve Ticaret Bakanlığı	Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Milli Eğitim Bakanlığı, TRT, Televizyon Yayıncıları Derneği, RATEM, Tüketici ve Çevre Eğitim Vakfı, TÜPADEM	Mart 2015 - Aralık 2018	Bu tedbir doğrudan politika amacına yönelik olarak hazırlanacak programları ve diğer amaçlarla hazırlanmış programlara entegre edilmiş içeriği kapsamaktadır. Bu kapsamda, çocuklara yönelik programlarda kullanılmak üzere bilinçli tüketim ve israfın önlenmesine ilişkin bilgi, tutum ve davranış kazandıracak içerikler belirlenecektir.
35	Ailelere ve çocuklara tasarrufu özendirici ve bilinçlendirici nitelikte broşür, kitapçık vb. materyaller dağıtılacaktır.	Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı	Milli Eğitim Bakanlığı	Mart 2015 - Aralık 2018	Oluşturulacak materyallerin öncelikli olarak eğitim kurumları vasıtasıyla hedef kitleye ulaştırılması planlanmaktadır.
36	Müfredatta yer alan ihtiyaç, tasarruf ve israfa ilişkin bilinçlendirici nitelikteki içerik geliştirilecektir.	Milli Eğitim Bakanlığı		Ocak 2015- Aralık 2018	Öncelikli olarak konunun müfredatta dâhil edilmesi, daha sonra sistematik olarak uygun yaş gruplarının ders kitaplarında ele alınması üzerine kuruludur. İlgili öğretim dairelerince hazırlanıp TTK Başkanlığına ulaşan öğretim programlarında ihtiyaç, tasarruf ve israfa ilişkin konu ve kazanımların takip edilmesi ve yeterliliğinin değerlendirilmesi sağlanacaktır.
37	Okullarda 'Tüketici Haftası' etkinlikleri düzenlenecektir.	Milli Eğitim Bakanlığı		Mart 2015 - Aralık 2018	Tüketici haftası içerisinde her yıl belirlenecek olan tasarruf alanlarına ilişkin olarak bilinçlendirici ve özendirici faaliyetler yürütülecektir.
38	12 yaşın altındaki çocukların ticari reklamlarda kullanılmasının önlenmesi sağlanacaktır.	Gümrük ve Ticaret Bakanlığı	Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, RTÜK	Ocak 2015- Aralık 2018	Çocuklara veya reşit olmayan gençlere yönelik reklamların ticari reklam ve ilanlara ilişkin yasal düzenlemelerde ele alınması yoluyla bu alanda ortaya çıkabilecek istismar ya da ihlallerin önüne geçilmesi hedeflenmektedir.

Politika 2.6: İsrafın azaltılması ile ilgili kampanyalar düzenlenmesi					
No	Eylem	Eylemden Sorumlu Kuruluş	Eyleme İlgili Kuruluşlar	Başlangıç Bitiş Tarihi	Açıklama
39	Kamuoyuna yönelik olarak genel bir tasarruf çağrısı kampanyası yürütülecektir.	Gümrük ve Ticaret Bakanlığı	TRT, Diyanet İşleri Başkanlığı, Televizyon Yayıncıları Derneği, RATEM, Türkiye İsrافی Önleme Vakfı	Mart 2015 - Aralık 2015	Düzenlenecek geniş katılımlı bir lansman toplantısının ardından genel tasarruf çağrısı kapsamında ulusal kanallarda 2015-2018 yılları arasında yıllık 5 adet program yayınlanması planlanmaktadır.
40	Ekmek israfının azaltılmasına yönelik bilinçlendirme ve yönlendirme faaliyetlerinin sürdürülmesi sağlanacaktır.	Toprak Mahsul Ofisi		Ocak 2015- Aralık 2018	İnternet sitesi faaliyetleri, kampanya afiş ve broşürlerinin hazırlanması ve dağıtımı, televizyon ve internette yayınlanacak kamu spotlarının hazırlanması, tüketim alışkanlıklarını şekillendirmeye yönelik bilgilendirme faaliyetleri bu eylem kapsamında değerlendirilecektir. Hâlihazırda TMO ve diğer kuruluşlarca yürütülmekte olan çalışma sonuçlarından yararlanılacaktır.
41	Kullanılmış giysi, ayakkabı vb. ürünlerin yeniden değerlendirilebilmesi için işlevsel ve sürekli yapılar oluşturulacaktır.	Gümrük ve Ticaret Bakanlığı	İçişleri Bakanlığı, Türkiye Belediyeler Birliği, Türkiye İsrافی Önleme Vakfı, Belediyeler	Mart 2015 - Aralık 2018	İkinci el giyim eşyası ve ayakkabı gibi ürünlerden kullanım değeri taşıyanların belediyeler/valilikler bünyesinde organize edilecek birimler vasıtası ile ihtiyaç sahiplerine ulaştırılması hedeflenmektedir. Sosyal yardımlaşma alanında faaliyet gösteren sivil toplum kuruluşları da bu alanda yürütülecek faaliyetler için bilinçlendirici ve yönlendirici bir rol üstleneceklerdir.

42	Su israfının azaltılmasına yönelik bilinçlendirme ve yönlendirme faaliyetleri yürütülecektir.	Orman ve Su İşleri Bakanlığı	İçişleri Bakanlığı, Belediyeler, Türkiye Belediyeler Birliği, Türkiye İsrافی Önleme Vakfı	Mart 2015 - Aralık 2018	<p>Bu eylem kapsamında;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Şebeke kayıplarının minimize edilmesi, • Tasarruflu kullanımın ödüllendirilmesi, • Fotoselli muslukların yaygınlaştırılması, • Kent içi yeşil alanların sulanmasının atık suların arıtılmasıyla sağlanması, • Toprak ve su kaynaklarının yağ ve ağır metallerle kirlenmemesi, • Kullanıcıların içme suyu tasarrufu konusunda her kuşak için farklı eğitim modelleri ile sürekli eğitilmesi ve alışkanlık oluşturulması, • Evlerde ve işyerlerinde kirlenmeyi engelleyici altyapı geliştirilmesi ve • Bilincin oluşturulması ve atık suların arıtılarak su çevrimine dâhil edilmesine yönelik çalışmalar yürütülecektir. <p>Enerji barajlarının öncelikli paydaş ihtiyaçları dikkate alınarak çalıştırılması toplantıları ve içme suyu barajlarının kirlenmesinin önlenmesi kampanyası düzenlenecektir. Basın aracılığıyla bilgilendirmenin yanı sıra her ay TISVA organizasyonunda 2 konferans düzenlenmesi planlanmaktadır.</p>
43	Ekmek dışındaki gıda ürünlerinde israfın önlenmesine yönelik bilinçlendirme ve yönlendirme faaliyetleri yürütülecektir.	Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı	Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Gıda Bankacılığı Derneği, Türkiye Belediyeler Birliği, Türkiye İsrافی Önleme Vakfı	Mart 2015 - Aralık 2018	<p>Ekmek dışında kalan gıda maddelerinin tüketimine ilişkin eğilimlerin saptanması, ihtiyaç fazlası tüketimin boyutlarının belirlenmesi ve bu konuda yürütülecek tanıtım ve bilinçlendirme faaliyetleri ile turistik tesisler ve lokantalar gibi işletmelere yönelik diğer uygulamalar bu eylemin kapsamı dâhilindedir. Kırsalda yaşayan gençlere, kadınlara, tüketicilere ve tüm çiftçilere yönelik eğitim, seminer, panel, konferans ve toplantı gibi organizasyonlar ile görsel yayın materyalleri hazırlamak suretiyle bilinçlendirme, bilgilendirme çalışmaları yapılması planlanmaktadır.</p>
44	Temizlik ve kozmetik ürünlerinin tüketiminde israfın azaltılmasına yönelik bilinçlendirme ve yönlendirme faaliyetleri yürütülecektir.	Gümrük ve Ticaret Bakanlığı	Türkiye İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumu, Türkiye İsrافی Önleme Vakfı	Mart 2015 - Aralık 2018	<p>Faaliyetlerin medya yoluyla tanıtımı ve görünürlüğünün sağlanması fonksiyonunun sivil toplum kuruluşlarınınca yerine getirilmesi planlanmaktadır.</p>

45	Elektrikli ev aletleri ve elektronik ürünlerin tüketiminde israfın azaltılmasına yönelik bilinçlendirme ve yönlendirme faaliyetleri yürütülecektir.	Gümrük ve Ticaret Bakanlığı	Tüketici Dernekleri Federasyonu, Tüketici Örgütleri Federasyonu, Tüketici Birlikleri Federasyonu, Tüketici ve Çevre Eğitim Vakfı, Türkiye İsrافی Önleme Vakfı	Mart 2015 - Aralık 2018	Tüketici örgütlerinin, bu tedbir kapsamında ilgili bilinçlendirme ve yönlendirme faaliyetlerinin duyurulması ve etkisinin daha geniş bir alana yayılmasının sağlanması noktasında katkı sağlaması planlanmaktadır.
46	Katı atık, cam, kâğıt, plastik, elektronik vb. atıkların geri kazanımı için atık toplama ve dönüştürme sistemlerinin kurulması ve geliştirilmesi sağlanacaktır.	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı	İçişleri Bakanlığı , Türkiye Belediyeler Birliği, Türkiye Geri Dönüşümcüler Birliği, Belediyeler, Tüketici ve Çevre Eğitim Vakfı, Türkiye İsrافی Önleme Vakfı	Mart 2015 - Aralık 2018	Bu eylem kapsamında, mevcut durumda kurulmuş olan sistemlerin gözden geçirilmesi, eksiklerin giderilmesi ve herhangi bir atık yönetim sistemi bulunmayan noktalara yönelik olarak konteyner ve atık kutusu vb. sistemlerinin kurulması çalışmalarının yürütülmesi planlanmaktadır. Bu çerçevede, binaların mutfak bölümlerinde merkezi sisteme bağlı, kaynağında ayrıştırma sistemlerinin yaygınlaştırılması ve mevzuatın söz konusu uygulamaya uygun hale getirilmesi gerekmektedir.
47	Enerji kullanımında israfın azaltılması kapsamında bireysel tüketicilere yönelik olarak bilinçlendirme ve yönlendirme faaliyetleri yürütülecektir.	Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı		Mart 2015 - Aralık 2018	Enerji tüketimine ilişkin bilinçlendirme ve farkındalık yaratma konusunda yerel idareler, tüketici dernekleri, üniversiteler vb. kurum ve kuruluşlar ile toplantılar yapılarak eylem planları oluşturulacak ve hayata geçirilecektir.

Politika 2.7: Çapraz sübvansiyonların ve ticari olmayan indirimlerin kaldırılması yoluyla kamu sektörünün ürettiği mal ve hizmetlerin tüketiminin rasyonelleştirilmesi

No	Eylem	Eylemden Sorumlu Kuruluş	Eylemle İlgili Kuruluşlar	Başlangıç Bitiş Tarihi	Açıklama
48	KİT'lerdeki çapraz sübvansiyon ve ticari olmayan indirimler tespit edilerek raporlanacaktır.	Hazine Müsteşarlığı	Maliye Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı	Ocak 2015– Haziran 2015	233 sayılı KHK kapsamındaki KİT'lerden çapraz sübvansiyon ve indirim uygulamalarına ilişkin bilgi temin edilerek raporlama yapılacaktır.
49	KİT'lerde ticari olmayan indirim uygulamalarına alternatif yöntemler geliştirilecektir.	Hazine Müsteşarlığı	Maliye Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı	Haziran 2015 – Haziran 2016	Mevcut durumun değerlendirildiği rapor sonucuna göre ihtiyaç duyulması halinde KİT'lerde ticari olmayan indirim uygulamalarına alternatif yöntemler geliştirilecektir.

Bileşen 3: Kredi Düzenlemeleriyle Tasarrufların Özendirilmesi ve Üretken Yatırımlara Yönlendirilmesi

Politika 3.1: Kredi Düzenlemelerinin Etkilerinin İzlenmesi

No	Eylem	Eylemden Sorumlu Kuruluş	Eylemle İlgili Kuruluşlar	Başlangıç Bitiş Tarihi	Açıklama
50	Kredi düzenlemelerinin krediler üzerindeki etkileri izlenecektir.	Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu	Kalkınma Bakanlığı, TCMB, Türkiye Bankalar Birliği, Finansal Kurumlar Birliği, Türkiye Katılım Bankaları Birliği, Kredi Kayıt Bürosu, Bankalararası Kart Merkezi	Ocak 2015- Aralık 2018	Bu eylem ile kredi düzenlemelerinin konjonktürü değerlendiren etki analizleri yapılacaktır. Bu sebeple, değişken, gösterge ve rasyolardan oluşan bir veri setinin içeriği, sektörel bazın yanı sıra emsal gruplar bazında belirlenecektir. İlgili veri setinin içeriğinin sektörden alınan mevcut raporlamalar ile karşılanamaması durumunda yeni raporlama setleri oluşturulacaktır. Sektör ve emsal gruplar bazında ve üç aylık dönemlerde hazırlanacak veri setleri yılda iki kez Sistemik Risk Değerlendirme Grubuyla paylaşılacaktır.

51	Kredi kartında yapılan düzenlemelerin etkileri takip edilecektir.	Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu	Bankalararası Kart Merkezi, TCMB, Kalkınma Bakanlığı, Kredi Kayıt Bürosu, Türkiye Bankalar Birliği	Ocak 2015- Aralık 2018	<p>Söz konusu eylemin amacı kredi kartında yapılan asgari ödeme oranı artışı, limit ve taksit düzenlemelerinin etkilerinin izlenebilmesidir. Bu amaçla düzenlemelerin konjonktürü değerlendiren etki analizleri yapılacaktır.</p> <p>Bu sebeple, takip edilecek performans göstergeleri, sektörel bazın yanı sıra emsal gruplar bazında BDDK koordinasyonunda belirlenecektir. Söz konusu veri setinin içeriği değerlendirme yapan kuruluşların talepleri üzerine güncellenebilecektir.</p> <p>Performans göstergeleri sektör ve emsal gruplar bazında üç aylık dönemlerde BDDK 'ya sunulacak ve Sistemik Risk Değerlendirme Grubuyla paylaşılacaktır.</p>
52	Kredi düzenlemelerinin diğer alternatif finansman yöntemleri üzerindeki etkileri izlenecektir.	Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu	Kredi Kayıt Bürosu, TCMB, Kalkınma Bakanlığı, Türkiye Bankalar Birliği, Finansal Kurumlar Birliği, Türkiye Katılım Bankaları Birliği, Bankalararası Kart Merkezi	Ocak 2015- Aralık 2018	<p>Söz konusu eylemin amacı kredi düzenlemeleri ile hedeflenen etkileri azaltacak uygulamaların izlenmesidir. Özellikle, kredi düzenlemelerinin getirdiği kısıtlardan kaçınmak isteyen finansal piyasa aktörlerinin yöneldikleri alternatif finansman yöntemlerindeki gelişmelerin izlenmesi önem arz etmektedir.</p> <p>Bu sebeple, çek ve senet kullanımı ve diğer alternatif ürünlere ilişkin takip edilecek performans göstergeleri ve takip sıklığı hakkında ilgili kuruluşların görüşü alınacaktır. Performans göstergeleri üç aylık dönemlerde BDDK'ya sunulacak ve yılda iki kez Sistemik Risk Değerlendirme Grubuyla paylaşılacaktır.</p>
53	Gayrimenkul piyasasındaki gelişmelerin daha sağlıklı izlenmesi için gerekli veri ihtiyaçları tespit edilecek ve geliştirilecektir.	Kalkınma Bakanlığı	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, TCMB, TÜİK, TOKİ, Sermaye Piyasası Kurulu, Türkiye Değerleme Uzmanları Birliği, GYODER	Ocak 2015- Aralık 2018	<p>Tasarrufların üretken yatırımlara yönlendirilmesi açısından önem arz eden gayrimenkul piyasasındaki gelişmelerin daha sağlıklı izlenmesi için uzun dönemli verilere ihtiyaç duyulmaktadır. Gayrimenkul sektöründe fiyatların gelişimi, mülkiyet yapısı, uzun dönemli talep vb. hususlar gelecekteki politikaların oluşturulmasına katkıda bulunacaktır. Bu çerçevede, gerekli verilerin ilgili kuruluşlarla işbirliği içerisinde tespitine ve sonrasında bu verilerin geliştirilmesine yönelik çalışmalar yapılacaktır.</p>

Politika 3.2: Kredi Düzenlemelerinin Etkilerinin Değerlendirilmesi					
No	Eylem	Eylemden Sorumlu Kuruluş	Eyleme İlgili Kuruluşlar	Başlangıç Bitiş Tarihi	Açıklama
54	Uygulamaya geçen ve uygulanması öngörülen kredi düzenlemelerinin makro etkilerine ilişkin analizler yapılacaktır.	Kalkınma Bakanlığı	TCMB, BDDK, Türkiye Bankalar Birliği, Türkiye Katılım Bankaları Birliği	Ocak 2015- Aralık 2018	Tüketici kredilerindeki hızlı artışın kontrol altına alınması, ticari kredilerin toplam krediler içerisindeki payının artırılması ve yurtiçi tasarrufların artırılmasına katkı sağlanması amacıyla yapılan kredi düzenlemelerinin, makro etkileri konusunda etki analizi yapılacak ve yıllık hazırlanan raporlar Finansal İstikrar Komitesiyle paylaşılacaktır.
55	Bankacılık sektörünün kredi düzenlemeleri sonrası oluşturduğu iş modellerini ortaya koyan raporlar hazırlanacaktır.	Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu	Türkiye Bankalar Birliği, Türkiye Katılım Bankaları Birliği, Finansal Kurumlar Birliği, Kalkınma Bakanlığı, TCMB, Bankalararası Kart Merkezi	Ocak 2015- Aralık 2018	Uygulanmaya konulan kredi düzenlemelerini içeren tedbirler sonrasında sektör iş modellerini değiştirmekte ve geliştirmektedir. Makro ihtiyati düzenlemeler sonrasında kredi türüne yönelik iş modellerinin gelişimi ve söz konusu değişimlerin sistemik açıdan etkilerinin TBB, TKBB ve FKB tarafından analiz edilmesi koordine edilecektir. Oluşturulan raporlar Sistemik Risk Değerlendirme Grubuyla paylaşılacaktır.
Politika 3.3: Gerektiğinde Yeni Makro İhtiyati Tedbirlerin Alınması					
No	Eylem	Eylemden Sorumlu Kuruluş	Eyleme İlgili Kuruluşlar	Başlangıç Bitiş Tarihi	Açıklama
56	Etki analizleri ve değerlendirmeler ışığında, finansal istikrar gözetilerek, ihtiyaç duyulan alanlarda kredi düzenlemelerine ilişkin çalışmalara devam edilecektir.	Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu	TCMB, Kalkınma Bakanlığı	Ocak 2015- Aralık 2018	Finansal istikrarı korumak ve sistemik risk unsurlarını asgari düzeyde tutmak için gerekli olduğu durumlarda BDDK'nın görev ve yetkisi olan alanlarda, uygun araçların kullanılması sağlanacaktır. Bu kapsamda devresel hareketlere duyarlı makro-ihtiyati tedbirlerin geliştirilmesi, kredi kartlarında uygulanan borç/gelir oranının diğer bireysel kredilere genişletilmesi gibi alternatifler değerlendirilecektir. Üretken yatırımları teşvik etmek amacıyla; ticari ve sanayi kredilerinin portföydeki ağırlığının artırılması, uzun vadeli kredilerin zorunlu karşılık, risk ağırlığı vb. araçlarla avantajlı hale getirilmesine yönelik çalışmalar yapılacaktır.

Bileşen 4: Tamamlayıcı Sigortacılığın Geliştirilmesi**Politika 4.1: Bireysel Emeklilik Sistemine (BES) katılımın artırılması**

No	Eylem	Eylemden Sorumlu Kuruluş	Eylemle İlgili Kuruluşlar	Başlangıç Bitiş Tarihi	Açıklama
57	BES'de kesinti oranları uluslararası düzeylere yaklaştırılacaktır.	Hazine Müsteşarlığı	Sermaye Piyasası Kurulu, TSB	Ocak 2015- Aralık 2015	BES'de kesinti oranlarına ilişkin ülke uygulamaları dikkate alınarak emeklilik şirketlerinin, katılımcıların birikimleri üzerinden yapabilecekleri fon toplam gider kesintisi tavanlarının yerindeliği değerlendirilecektir. Yerindelik değerlendirmesi sonucuna göre BES Hakkında Yönetmelik gözden geçirilecek, gerekli revizyon yapılacaktır.
58	Otomatik katılım sistemi (auto-enrollment) pilot çalışması yapılacaktır.	Hazine Müsteşarlığı	TSB	Ocak 2015- Aralık 2015	Otomatik katılım sistemi, işe başlayan bir çalışan adına otomatik olarak bir emeklilik hesabı açılması ve ilk aydan başlayarak maaşından otomatik olarak katkı payı kesintisi yapılmasına dayanan bir sistemdir. Kişiler, sisteme katılmayı istememeleri durumunda başvuru yapmalıdır. Bu konuda pilot çalışma başlatılmış olup 2015 yılında söz konusu çalışmanın sonuçları değerlendirilecektir.
59	BES'te ortalama kalış süresinin artırılmasına yönelik çalışma yapılacaktır.	Hazine Müsteşarlığı	TSB	Ocak 2015- Aralık 2015	BES'den ayrılma oranını azaltarak tasarruf seviyesinin artmasına katkıda bulunacak önlemlerin geliştirilmesi için gerekli çalışmalar yapılacaktır.

Politika 4.2: Özel Sağlık Sigortalarının geliştirilmesi

No	Eylem	Eylemden Sorumlu Kuruluş	Eylemle İlgili Kuruluşlar	Başlangıç Bitiş Tarihi	Açıklama
60	Veri paylaşım protokolü imzalanacaktır.	Hazine Müsteşarlığı	Sağlık Bakanlığı, Sosyal Güvenlik Kurumu, TSB, Sigorta Bilgi ve Gözetim Merkezi	Ocak 2015- Aralık 2015	Doğru risk değerlendirmesi ve suistimaller ile mücadele için öncelikle SGK-SBGM arasında ve ihtiyaç halinde Sağlık Bakanlığı-SBGM arasında bilişim temelli veri paylaşımı sağlanacaktır.
61	Tamamlayıcı sağlık sigortası raporu yayınlanacaktır.	Hazine Müsteşarlığı	Sağlık Bakanlığı, Sosyal Güvenlik Kurumu, TSB, Sigorta Bilgi ve Gözetim Merkezi	Ocak 2015	Özel sağlık sigortalarını geliştirmek amacıyla, 2023 yılı perspektifiyle hazırlanan vizyon belgesi yayınlanacaktır.

62	Sağlık sigortalarında vergisel uygulamalar değerlendirilecektir.	Hazine Müsteşarlığı	TSB	Ocak 2015- Aralık 2015	Özel sağlık sigortalarında vergisel uygulamalar değerlendirilecek ve özel sağlık sigortalarının geliştirilmesi amacıyla vergi politikası önerileri oluşturulacaktır. Bu çerçevede yapılan çalışmalar raporlandırılacaktır.
63	Uzun süreli özel sağlık sigortalarının geliştirilmesi için politika seçenekleri değerlendirilecektir.	Hazine Müsteşarlığı	TSB	Ocak 2015- Aralık 2016	Uzun süreli özel sağlık sigortalarının geliştirilmesi, farklı yaş aralıkları için tarife primlerinde denge sağlanmasını ve ileri yaşlarda ortaya çıkan riskler için teminat alamama sorunlarını ortadan kaldıracaktır. "Tamamlayıcı Sağlık Sigortası Raporu" bulguları da dikkate alınarak sektör uygulayıcıları nezdinde, Uzun Süreli Özel Sağlık Sigortaları Çalışma Grubu kurulmuş olup yapılan çalışmalar raporlanacaktır.
Politika 4.3: Hayat Grubu Sigortaların Geliştirilmesi					
No	Eylem	Eylemden Sorumlu Kuruluş	Eylemle İlgili Kuruluşlar	Başlangıç Bitiş Tarihi	Açıklama
64	Mortalite tablolarının güncellenmesi sağlanacaktır.	Hazine Müsteşarlığı	Sağlık Bakanlığı, Sosyal Güvenlik Kurumu, TSB, Sigorta Bilgi ve Gözetim Merkezi	Ocak 2015- Aralık 2016	2010 yılında tamamlanan tabloların güncellenmesi sağlanacaktır.
65	Hayat sigortaları raporu yayınlanacaktır.	Hazine Müsteşarlığı	Çalışma Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Sosyal Güvenlik Kurumu, TSB	Ocak 2015	Hayat sigortalarını geliştirmek amacıyla, 2023 yılı perspektifiyle hazırlanan vizyon belgesi yayınlanacaktır.
66	Hayat grubu sigortalarında vergisel uygulamalar değerlendirilecektir.	Hazine Müsteşarlığı	TSB	Ocak 2015- Aralık 2015	Hayat grubu sigortalarının geliştirilmesi amacıyla vergi politikası önerileri oluşturulacaktır. Bu çerçevede yapılan çalışmalar raporlandırılacaktır.
67	Bireysel kredilerle bağlı olmayan hayat grubu sigortaların geliştirilmesi için politika seçenekleri değerlendirilecektir.	Hazine Müsteşarlığı	TSB	Ocak 2015- Aralık 2016	Birikimli hayat sigortaları, ölüm ve yaşam teminatlarının birlikte sunulduğu karma sigortalar, yıllık gelir (irad) sigortaları, eğitim-evlilik/doğum sigortaları ve yatırım fonlu sigortalar gibi hayat grubu sigortalarının geliştirilmesi için yapılabilecekler sektör uygulayıcıları ile tartışılacaktır. "Hayat Sigortaları Raporu" bulguları dikkate alınarak öncelikle irad sigortası konusunda bir çalışma yapılacak ve raporlanacaktır.

Bileşen 5: Vergisel Araçlarla Tasarrufların Özendirilmesi ve Üretken Yatırımlara Yönlendirilmesi					
Politika 5.1: Mevcut Vergi Yapısının Tasarrufları Özendirme Derecesi Bakımından Değerlendirilmesi					
No	Eylem	Eylemden Sorumlu Kuruluş	Eylemle İlgili Kuruluşlar	Başlangıç Bitiş Tarihi	Açıklama
68	Vergi sistemi, tasarrufları özendirme derecesi bakımından analiz edilecektir.	Maliye Bakanlığı	Kalkınma Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı	Ocak 2015- Haziran 2015	Hanehalklarının ve şirketler kesiminin tasarruflarındaki gerileme dikkate alınarak, gelir ve harcamalar üzerinden alınan vergiler tasarrufları özendirme derecesi bakımından analiz edilecektir.
69	Vergi sisteminde tasarrufları özendirmeye yönelik kanun tasarısı hazırlanacaktır.	Maliye Bakanlığı	Kalkınma Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı	Haziran 2015- Aralık 2015	Yapılan teknik analizler neticesinde ortaya çıkan öneriler çerçevesinde, vergi mevzuatında tasarrufları artırmaya yönelik değişiklik önerileri hazırlanacaktır.
70	Uluslararası yükümlülükler gözetilerek, lüks ve/veya ithalat yoğunluğu yüksek tüketim malları tespit edilerek caydırıcı vergilendirme yapılacaktır.	Maliye Bakanlığı	Kalkınma Bakanlığı	Ocak 2015- Aralık 2015	ÖTV'ye tabi listeler gözden geçirilerek, kapsam dışında bulunan lüks ve/veya ithalat yoğunluğu yüksek tüketim malları kapsama alınacaktır.
Politika 5.2: Tasarrufların Vergisel Düzenlemelerle Üretken Alanlara Yönlendirilmesi					
No	Eylem	Eylemden Sorumlu Kuruluş	Eylemle İlgili Kuruluşlar	Başlangıç Bitiş Tarihi	Açıklama
71	Yatırımları teşvik edici vergisel ve vergi dışı mekanizmalar gözden geçirilecek ve gerekli düzenlemeler yapılacaktır.	Ekonomi Bakanlığı	Maliye Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı	Ocak 2015- Haziran 2016	Mevcut vergisel ve vergi dışı teşvik mekanizmaları (faiz desteği, hibe, sigorta primi, arsa tahsisi vb.) tasarrufları üretken yatırımlara kanalize etme etkinliği açısından değerlendirilerek sistemde gerekli düzenlemeler yapılacaktır.
72	İmalat sanayiinde kapasite ve verimlilik artışı sağlamak amacıyla, imalat sanayii makine-teçhizat yatırımları finansmanında BSMV istisnası getirilecektir.	Maliye Bakanlığı	Kalkınma Bakanlığı, BDDK	Ocak 2015- Aralık 2015	İmalat sanayiinde faaliyet gösteren firmaların kapasite artırımı ve verimlilik artışını sağlayacak makine-teçhizat yatırımları finansmanında, kredi kullanımları kolaylaştırılarak kaynakların üretken alanlara yönlendirilmesi sağlanacaktır.
73	Gayrimenkullerin elden çıkarılmasında değer artış kazançlarının vergilendirilmesine yönelik uygulama gözden geçirilecektir.	Maliye Bakanlığı	Kalkınma Bakanlığı	Ocak 2015- Aralık 2015	Gayrimenkullerin elden çıkarılmasıyla oluşan değer artış kazançlarının vergilendirilmesinde, gayrimenkullerin elde tutulma süresini gözetken, daha etkin bir vergilendirme mekanizması oluşturulacaktır.
74	Taşınmaz alımlarının finansmanında kullanılan kredilere ilişkin vergi istisna ve muafiyetleri, sosyal ve ekonomik amaçlar dikkate alınarak, gözden geçirilecektir.	Maliye Bakanlığı	Kalkınma Bakanlığı	Ocak 2015- Aralık 2015	Taşınmaz yatırımlarındaki artışın kontrol edilebilmesi amacıyla gayrimenkul kredilerine yönelik mevcut vergi avantajları, konut sahipliği sayısı ve kredi miktarı gibi kriterlere göre gözden geçirilecektir.